

UCHWAŁA

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

SSN Jerzy Kuźniar

Protokolant Grażyna Grabowska

w sprawie z odwołania E. D.

na decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł.

o uchylenie decyzji o zawieszeniu emerytury,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 7 maja 2015 r.,

zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego

z dnia 25 września 2014 r.,

"czy ubezpieczona, która nabyła pod rządem art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w brzmieniu nadanym art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21.01.2000 roku Dz. U. Nr 9 poz. 118) prawo do emerytury na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 tejże ustawy, a następnie w okresie od 8.01.2009 roku do 31.12.2010 roku została jej przyznana i naliczona emerytura z art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 Nr 153 poz. 1227) jest objęta dyspozycją art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym ustawą z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku Nr 257 poz. 1726) znoszącym możliwość pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy".

podjął uchwałę:

Przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) ma zastosowanie do osób, które przed dniem 8 stycznia 2009 r. nabyły prawo do emerytury w obniżonym wieku a następnie w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. nabyły (i zrealizowały) prawo do emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł., decyzją z 20 marca 2013 r. odmówił uchylenia decyzji z dnia 13 października 2011 r. w części w jakiej decyzja ta zawieszala prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 grudnia 2012 r. W ocenie organu rentowego wydana decyzja znajdowała podstawę w treści art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2011 r.

Ubezpieczona w odwołaniu od tej decyzji zarzucała obrazę przepisu art. 151 § 1 pkt 2 k.p.a. poprzez jego niezastosowanie, argumentując że w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12) niedopuszczalne jest zaakceptowanie poglądu organu o jedynie następnych skutkach powołanego orzeczenia, skutkiem czego zawieszona w oparciu o niekonstytucyjny przepis emerytura jest podejmowana dopiero od 22 listopada 2012 r. to jest od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem wydanym 12 września 2013 r. oddalił odwołanie. Sąd ustalił, że E. D. urodzona 12 lutego 1950 r. nabyła prawo do emerytury 1 kwietnia 2008 r.

Przyznana decyzją z dnia 28 kwietnia 2008 r. emerytura została zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Dnia 25 marca 2009 r. ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o podjęcie wypłaty emerytury. Decyzją z dnia 30 marca 2009 r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury, wobec treści art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych. W dniu 15 lutego 2010 r. E. D. złożyła ponowny wniosek o emeryturę. We wniosku wskazała, że pobiera

emeryturę wcześniejszą i nadal pozostaje w stosunku pracy kontynuowanym przed przyznaniem prawa do emerytury wcześniejszej, a wniosek o emeryturę składa w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Decyzją z dnia 1 kwietnia 2010 r. przyznano wnioskodawczyni emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, wypłata tej emerytury została zawieszona albowiem emerytura wcześniejsza była świadczeniem korzystniejszym. Decyzją z 13 października 2011 r. organ rentowy wstrzymał E. D. wypłatę emerytury od 1 października 2011 r. w związku z treścią art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy decyzją z 20 grudnia 2012 r. podjął wypłatę emerytury od 22 listopada 2012 r. Następnie decyzją z dnia 20 marca 2013 r. odmówił uchylecia decyzji z dnia 13 października 2011 r. w części w jakiej decyzja ta zawieszala prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 grudnia 2012 r.

Uzasadniając wyrok, Sąd pierwszej instancji wskazał, że E. D., która nabyła prawo do emerytury przed 8 stycznia 2009 r. w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy jest objęta treścią art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albowiem nie należy do kręgu podmiotowego, objętego treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego wydanego w sprawie K 2/12.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyła w całości apelacją wnioskodawczyni, zarzucając, niezgodność z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz niezgodność z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wydanego w sprawie K 2/12 poprzez naruszenie zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez to państwo prawa i nierówne traktowanie osób znajdujących się w identycznej sytuacji prawnej oraz naruszenie przepisów art. 151 § 1 pkt 1 i 2 k.p.a. poprzez ich niezastosowanie a także art. 145a k.p.a. oraz art. 190 ust. 3 i 4 Konstytucji RP w zakresie oceny skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12). W apelacji wskazano, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego wywołał skutki *ex tunc* i niedopuszczalne jest dzielenie grupy ubezpieczonych która nabyła prawo do emerytury bez konieczności rozwiązywania umowy o pracę przed dniem 1 stycznia 2011 r. na tych, którzy prawo do emerytury nabyli pod rządem przepisu art. 103 ust.

2a ustawy oraz tych którzy prawo do emerytury nabyli już po uchyleniu tegoż przepisu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przy rozpoznawaniu apelacji wyłoniło się zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, które powinno być przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia, w trybie art. 390 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny przedstawił zagadnienie prawne następującej treści: „Czy ubezpieczona, która nabyła pod rządami art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w brzmieniu nadanym art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. Dz. U. nr 9 poz. 118) prawo do emerytury na podstawie art. 29 w związku z art. 46 tejże ustawy, a następnie w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. została jej przyznana i naliczona emerytura z art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227) jest objęta dyspozycją art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym ustawą z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. nr 257 poz. 1726) znoszącym możliwość pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy?”.

Sąd Apelacyjny uznał, że możliwe są dwa rozwiązania powyższego zagadnienia:

- przyjęcie, że emerytura w niższym wieku i w powszechnym wieku emerytalnym to osobne świadczenia innego rodzaju. W związku z czym skoro przyznane dwukrotnie skarżącej prawo do emerytury opierało się na innej podstawie prawnej, nie było przeszkód do uznania, że skarżąca, nabywając prawo do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego, znalazła się w kręgu osób, o których stanowił wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r.;

- przyjęcie, że emerytura to jedno świadczenie niezależnie z jakiej podstawy prawnej nabyta, świadczenie, które w ujęciu prawnym można nabyć tylko raz i w związku z tym fakt spełnienia przesłanek do nabycia emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego nie powoduje zaliczenia skarżącej do kręgu

osób objętych treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2013 r. (takie stanowisko przyjął sąd pierwszej instancji).

Przywołując uchwałę Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2006 r., I UZP 3/06 Sąd Apelacyjny wskazał, że osoba mająca ustalone prawo do emerytury wcześniejszej nie nabywa wraz z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego prawa do nowego świadczenia. Przepisy obowiązującego prawa konstruują jedno świadczenie emerytalne i nie przewidują wygaśnięcia wcześniej przyznanego świadczenia. Fakt spełnienia przesłanek nabycia prawa do emerytury w wieku powszechnym nie może, zdaniem Sądu pytającego, skutkować zaliczeniem ubezpieczonej do kręgu osób objętych wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2013 r. Ryzyko emerytalne w rozumieniu prawnym może zaistnieć tylko raz i w przypadku skarżącej wystąpiło wraz z nabyciem i zrealizowaniem prawa do emerytury wcześniejszej. Późniejsze spełnienie przesłanek nabycia prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, było w powyższym aspekcie pozbawione prawnego znaczenia.

Sąd Najwyższy podejmując uchwałę zważył, co następuje:

Odnosząc się do przedstawionego zagadnienia należy w pierwszej kolejności wskazać należy, że w istocie rzeczy chodzi o ustalenie, czy emerytura w niższym wieku (wcześniejsza) i w powszechnym wieku emerytalnym to osobne świadczenia innego rodzaju, czy też chodzi tu o jedno świadczenie z tytułu ziszczenia się jednego ryzyka. Mając na uwadze tak sformułowany problem można zauważyć, że został on już rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy. W uchwale z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257), Sąd wskazał, że „W utrwalonych poglądach judykatury, przyjmuje się, że emerytura w niższym i w powszechnym wieku emerytalnym to odrębne rodzaje emerytur”. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., I UK 82/06 (niepublikowany) wyrażono trafny pogląd, że nie ma przeszkód prawnych, aby ubezpieczony pobierający emeryturę przyznaną mu w niższym wieku emerytalnym dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – art. 32 ustawy emerytalnej, domagał się przyznania emerytury przysługującej w tzw.

powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 tej ustawy, ponieważ ze względu na odmienne przesłanki nabycia prawa do obu tych świadczeń organ ubezpieczeń społecznych powinien wydać decyzje w oparciu o różne podstawy prawne przysługujących ubezpieczonemu świadczeń emerytalnych, a następnie wypłacać świadczenie wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego - art. 95 ust. 1 ustawy. Podobne stanowisko było prezentowane w orzecznictwie na tle ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm. – por. wyrok z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 120/04, OSNP 2005 nr 16, poz. 257 i orzecznictwo w nim powołane. W wyroku tym wskazano, że „(...) prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego nie jest tożsame przedmiotowo z prawem do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku wynoszącego 55 lat, bowiem po pierwsze – podstawy prawne tych roszczeń są różne, po drugie - przesłanki nabycia prawa do tych roszczeń są odmienne, jeśli chodzi o wymagany wiek. Są to zatem dwa odrębne świadczenia emerytalne w rozumieniu art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które podlegają odmiennym reżimom prawnym”. Do uchwały tej nawiązano w uzasadnieniu wyroku, przywołanego zresztą przez pytający Sąd Apelacyjny, z dnia 12 marca 2014 r., II UK 358/13. Sąd Najwyższy analizował w nim zagadnienie będące przedmiotem wątpliwości Sądu pytającego dotyczące stosowania art. 103a ustawy w odniesieniu do osoby, która we wcześniejszym okresie nabyła prawo do tzw. wcześniejszej emerytury, a następnie – na skutek nowego wniosku – prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Sąd Najwyższy stwierdził, że istota problemu sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy emerytura przyznana po osiągnięciu wieku emerytalnego w miejsce (po wyborze zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) emerytury wcześniejszej jest tym samym, kontynuowanym świadczeniem, obliczonym w innej wysokości, czy też jest to świadczenie nowe, różne od poprzednio wypłacanego, przysługujące nie tylko w innym wymiarze, lecz także na innych warunkach a w konsekwencji określenie czasu, w którym skarżąca nabyła prawo do emerytury między dniem 1 stycznia 2009 r. a 30 września 2011 r. Sąd Najwyższy wskazał, że skarżąca składała wnioski o emeryturę dwukrotnie, a świadczenia emerytalne, do których jej prawo zostało ustalone, jakkolwiek

jednorodnjajowe (emerytury), wymagały spełnienia innych warunków (inny wiek, inny staż pracy - okresy składowe i nieskładowe). Przywołując uchwałę z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 uznał, że możliwe jest kilkakrotne realizowanie się ryzyka emerytalnego. Nawiązując natomiast do wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 120/04, Sąd Najwyższy wskazał, że złożenie wniosku o przyznanie prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat przez kobietę, która ma ustalone decyzją organu rentowego prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku 55 lat, powoduje, że organ rentowy nie rozstrzyga w sprawie zakończonej ostateczną decyzją, lecz w nowej sprawie z zakresu ubezpieczenia społecznego. Prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego nie jest bowiem przedmiotowo tożsame z prawem do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku wynoszącego 55 lat, gdyż podstawy prawne tych świadczeń są różne, a jeśli chodzi o wymagany wiek przesłanki nabycia prawa do tych świadczeń są odmienne. Są to zatem dwa odrębne świadczenia emerytalne w rozumieniu art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, które podlegają odmiennym reżimom prawnym, na przykład w zakresie zawieszania lub zmniejszania prawa do tych świadczeń (art. 103 ust. 2 ustawy) (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., I UK 82/06, niepubl.). Sąd wskazał w końcu na uzasadnienie postanowienia z dnia 13 maja 2004 r., II UZ 13/04 (OSNP 2004 nr 23, poz. 409), w którym uznano domaganie się ustalenia prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach FUS w miejsce emerytury przyznanej na podstawie art. 28 tej ustawy za żądanie innego świadczenia, przyjmując, że skarga kasacyjna w takiej sprawie przysługuje bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Tę wykładnię podziela Sąd Najwyższy podejmujący w niniejszej sprawie uchwałę, a tym samym uznaje za nietrafny wyrażony w niniejszej sprawie pogląd Sądu pierwszej instancji, że emerytura ubezpieczonej przyznana po osiągnięciu przez nią powszechnego wieku emerytalnego, w sytuacji, gdy była uprzednio uprawniona do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia a osiągnięcie przez skarżącą wieku 60 lat jedynie umożliwiło jej możliwość przeliczenia uprzednio przyznanego świadczenia.

Powyższa konstatacja nie oznacza jednakże, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy zaskarżona decyzja, jak również rozstrzygnięcie Sądu pierwszej

instancji należy uznać za błędne. Jak nietrudno zauważyć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie dostarczają wprost odpowiedzi na pytanie, czy nabyciem prawa do emerytury przed 8 stycznia 2009 r. - w kontekście skutków normatywnych wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 2/12 - jest uzyskanie przez osobę ubezpieczoną prawa do tzw. wcześniejszej emerytury (co w przypadku skarżącej miało miejsce w dniu 1 kwietnia 2008 r.), czy też miarodajne w tym przedmiocie jest dopiero nabycie prawa do emerytury „normalnej” w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (skarżąca uzyskała to prawo w dniu 1 kwietnia 2010 r.). Dla porządku należy uściślić, że tak w pierwszym, jak i w drugim wariantcie nabycie prawa do świadczenia emerytalnego - zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - następuje *ex lege* z chwilą spełnienia wszystkich warunków wymaganych ustawą, a decyzja organu rentowego wydana w tym przedmiocie ma wyłącznie charakter deklaratoryjny.

Jednakże analizując wyrok Trybunału Konstytucyjnego (jego uzasadnienie jako wskazówkę interpretacyjną) należy dojść do wniosku, że Trybunał nie ujmował „nabycia prawa do emerytury” w sposób przyjęty w art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż odnosił to pojęcie do kontekstu konstytucyjnego, do zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa (art. 2 Konstytucji RP). Trybunał odnosi pojęcie „nabycia prawa do emerytury” nie tylko do spełnienia przesłanek tego świadczenia, ale także do jego realizacji. Przede wszystkim zaś Trybunał analizuje to pojęcie w odniesieniu do stanu świadomości osób przechodzących na emeryturę, gdyż decyduje to o działaniu w zaufaniu do państwa i stanowionego prawa. W przywoływanym wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 ze zm.) w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu tego

wyroku podkreślono, że zakres kontroli konstytucyjnej obejmował przepisy emerytalne odnoszące się do wąskiego kręgu osób – „emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, tj. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”. Trybunał przypomniał, że w stanie prawnym obowiązującym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. nie istniał ustawowy wymóg uprzedniego rozwiązania stosunku pracy warunkujący pobieranie świadczeń emerytalnych. Takie wymaganie funkcjonowało (od 1 lipca 2000 r.) na gruncie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale z dniem 8 stycznia 2009 r. zostało zniesione. Z kolei, regulacja prawna o treści identycznej, jak w art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, znalazła się w art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który wszedł w życie 1 stycznia 2011 r. W ocenie Trybunału, rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w kwestionowanych przepisach spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), aby nadal pobierać emeryturę od 1 października 2011 r. musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy. Skoro ustawodawca najpierw (do 31 grudnia 2010 r.) uzależnił nabycie prawa do emerytury od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz posiadania odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego, a następnie (od 1 stycznia 2011 r.) sformułował nowy warunek w postaci rozwiązania stosunku pracy, to warunek ten nie powinien odnosić do ubezpieczonych, którzy prawo do emerytury uzyskali przed 1 stycznia 2011 r. Oceniając przedstawioną sytuację osób, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz bezpieczeństwa prawnego obywateli, Trybunał doszedł do wniosku, że gdyby w momencie przejścia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego powstrzymałyby się ze złożeniem wniosku o ustalenie prawa do

emerytury i kontynuowałyby zatrudnienie. Działając w zaufaniu do państwa i stanowionego przez nie prawa, ubezpieczeni podjęli w przeszłości decyzję co do przejścia na emeryturę. Gdyby wiedzieli, że nastąpi zmiana stanu prawnego, uzależniająca realizację prawa do świadczenia emerytalnego od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, ich decyzja mogła być inna, bo z perspektywy dokonanej nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS i objęcia nią także tych osób, okazała się dla nich niekorzystna.

Ponieważ kontrolą konstytucyjności w sprawie K 2/12 został objęty art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (obowiązujący dopiero od 1 stycznia 2011 r.), to skutki wyroku Trybunału nie mogą dotyczyć osób, które przeszły na emeryturę w czasie, gdy obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r. (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, LEX nr 1383291 i z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 118/12, OSNP 2014 nr 5, poz. 74 oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 marca 2013 r., III AUa 848/12, LEX nr 1316289 i w Białymstoku z dnia 20 czerwca 2013 r., III AUa 151/13, LEX nr 1324666). Tej kategorii emerytów (którzy nabyli prawo emerytury do dnia 8 stycznia 2009 r.) powinien być znany (obowiązujący od 1 lipca 2000 r.) dodatkowy warunek umożliwiający wypłatę świadczenia w postaci obowiązku rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. To samo dotyczy ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do świadczeń emerytalnych po dniu 1 stycznia 2011 r., wobec których stosuje się art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczeni z obydwu tych grup byli w chwili nabywania prawa do emerytury jednakowo świadomi konieczności rozwiązania stosunku pracy, a skoro kontynuowali zatrudnienie, zdecydowali się na zawieszenie prawa do emerytury. Nieobowiązywanie przez pewien czas (od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.) tego warunku mogło - co najwyżej - stanowić dla nich korzystne zaskoczenie.

Oznacza to, że z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, istotne jest, czy ubezpieczony „przeszedł na emeryturę” (złożył wniosek o emeryturę, na którą przechodzi się raz w życiu) w stanie prawnym, w którym dla realizacji tego prawa wymagane było spełnienie warunku rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. W takiej

sytuacji ubezpieczony wiedział bowiem, że musi przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne.

W kontekście zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, w stanie prawnym obowiązującym w dacie „przejścia na emeryturę”, (przez które należy rozumieć również nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku), decydujące znaczenie miała okoliczność, czy ubezpieczona była świadoma, że musi przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy podjął uchwałę przytoczoną w sentencji.

eb